

ΤΟΝ ΗΑΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΔΟΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το θέμα της ελληνικής συμμετοχής στηρίζεται στην αιφετική πεποίθηση του ιστορικού Ruggiero Romano, ότι το Αρχιπέλαγος του Αιγαίου είναι μία πόλη, άπων την οποία με αποχώρωση έχουν υιοθετηθεί και άλλοι ιστορικοί (Σπύρος Ι. Ασδραχάς, Άγγελος Ελεφάντης) και π οποία επικοινωνεί με την οπική του φιλόσοφου και επί χρόνια δημάρχου της Βενετίας Μάστιμο Καστάρι (Massimo Cacciari).

Μετασχηματισμοί της έννοιας του αστικού: η μετάπολη

Η σύγχρονη για το Αρχιπελάγους ως πόλη εγγράφεται με τρόπο διακριτό στην οπική της meta-city, όπως διατυπώθηκε στη διακήρυξη του διευθυντή της Μπιενάλε Richard Burdett και αναπροσορθούσε, εμπλουτίζοντά την, την οποία ή άλλως συναρπαστική συζήτηση για τη μετάπολη. Η σύγχρονη για τη μετάπολη επιχειρεί να παρακολουθήσει τους ριζικούς μετασχηματισμούς του αστικού τοπίου, των κυριαρχών αρχιτεκτονικών διαταύτερων, των προτύπων κατοικήσης και, εν τέλει, της ίδιας της έννοιας της αστικότητας, όπως αυτή είχε ιστορικά διαμορφωθεί μέσα στους τελεταίους δύο αιώνες.

Η συσσώρευση τεράστιων μαζών στην περιφέρεια των πόλεων και η ανάδυση των νέων γηγεντιαλών, κωριάς αστικακών, πόλεων που αναδιαιρούνται την ανθρωπογενεραρχία του πληνήτη, επιτρέπει σε σύγχρονους διανοτήτες να αναζητούν τα συντακτικά στοιχεία του αστικού πέραν των σταθεροποιημένων τυπομορφολογιών, στις οποίες είχε κωδικοποιηθεί ο αστικός χώρος. Το κείμενο του Rem Koolhaas για την πρωταρχική πόλη (the generic city) όπως και μεγάλες εκθεσιακές και εκδοτικές προτούσιες με τις οποίες συνδέθηκε (cities on the move, 1998 mutations, 2000) εξηγούν με ευθύ τρόπο ότι, στην έννοια της πόλεως, για την ακρίβεια το ιστορικό κέντρο των ευρωπαϊκών πόλεων, δεν παραμένει ως το αιώνιο ήμιτος το οικουμενικό πρότυπο του αστικού σχεδιασμού: μάλλον αποτελεί το παγκόσμιο μοντέλο των πόλεων.

Η συγχρόνη για τη μετάπολη εκείνεται στη σκοτεινή προσπαθεία της παγκοσμιοποίησης:

— Η διόρχωση των μεγεθών, οι ραγδαίες αλλαγές στη σύνθεση του αστικού πληθυσμού και η παρέμβαση των κοινωνιών αντιθέτων συστίνουν τον πανεποτικό αυταρχικό έλεγχο ως μόνη μέθοδο διεύθυνσης της πόλης.

— Η παρακυρία του δημόσιου χώρου είναι δείκτης αλλαγής της πόλης από τον ελεύθερας των πόλεων σε επικράτεια της αποζένωσης, των αποκλεισμάτων της γκετοποίησης,

— Η εγκατάσταση μιας απόλυτης αυτομετρίας ανάμεσα στη μετάπολη και την υπαίθρη της καταστρέφει κάθε πιθανότητα αεροφρίων,

— οι αιδοτρομηνές επιθυμίες παρέγουν νέα άποτα και άχρονα τοπία κατανάλωσης, πάνω στα οποία αποσυντρέπεται η σημαδιά, που ο τόπος και ο χρόνος της πόλης έχουν για τη συνέχεια της κοινωνίας.

Αφετέρου, οι πολιτικές διαχείρισης των αστικού χώρου, στην εξηπρέτηση των οποίων επιπρόστατεί η αρχιτεκτονική, διώσει στην περίπτωση των Grands Projets των Προέδρων Μιτεράν ή της υποδοχής γεγονότων μεγάλων κλάσματος και διεθνών σημασιών, όπως ο Ολυμπιακός Αγώνας, εξαιρούντων να θεορούνται ως αποτέλεσματα στρατηγικές, για να καταπιστούν μια πόλη κάποια από τις υψηλές βαθμιδώς μέσα στο νέο πεδίο ανταγωνισμού, που στη θεωρία έχει περιγραφεί ως ανταγωνιστής των πόλεων. Η Βαρκελώνη, το Βερολίνο, το Λονδίνο, το Μιλάνο, η Αθήνα ή, τώρα, το Πεκίνο προσφέρουνται ως εμβληματικά παραδείγματα αυτής τη γραμμής στηρίξης.

Όμως, οι πρόσφατες εξεγέρσεις στο Παρίσι απέδειξαν με δραματικό τρόπο ότι στη μετάπολη η σημαδιά του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού σχετικοποιείται και όπ., πάντως, η καλή αρχιτεκτονική δεν επαρκεί για να αποκαταστήσει την τραγουδισμένη νότια, που από τη Γαλλική Επανάσταση και μετά είχε αποκτήσει η πόλη ως η par excellence μορφή έπαρξης των (αστικού) πολιτισμού.

Γ' αυτή η σύγχρονη για τη μετάπολη δηλαδή για την πόλη, ζανγάνεται και επίκαιρη και αναγκαῖα.

Το Αιγαίο είναι πόλη

Μέσα σ' αυτή τη δυσώσιμη σύγχρονη για τη μετάπολη, το ιδιότροπο, για λόγους απορροφηγερωτικής συγκρίσιμης, παράδειγμα του Αιγαίου προτείνεται μια διαφορετική περιγράφηση της αστικότητας.

• Το Αιγαίο δεν είναι το γραφικό παύλουτο ενώσης αποκλεισμάτων της αστικότητας.

• Οι αιγαίνοντες είναι απόλυτα και παλαιότερης επέρχονται στο Αιγαίο να υιοθετήσουν έγκαιμας ή, μπορεί να σημανεί επεργάτη και να αναπτυξεί μια κοινωνία φιλόξενης κοινωνολογίας, χωρίς να γιλοτρίσει στην ρηχότητα του συνομισμού και χωρίς να αποδρούνται στον ερμηνευτικό των κλειστών ηθών ή στο εγκώμιο της ιθυγένειας.

• Δεν πρέπει να μη σχολιασθεί ότι πολλές από τις κοινωνιογενεις οντότητες των 19ου αιώνα είναι ημιά και όπ., πάντως, όλες οι οντότητες έχουν δομή ημιά. Εποπλέον, σύμφωνα και με την κάρια

10η ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ: Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Το Αιγαίο: μια διάσπαρτη πόλη

Καλοκαίρι, διακοπές, εκαπομύρια Έλληνες και ξένοι θα καταπλέουσσαν στις ακτές και τα νησιά του Αιγαίου, να πάρουν αμπάρια ξεκουράση, ήλιον και θάλασσα για τον κειμώνα που θάρθει. Όπως κάθε χρόνο, όπως πέρσι, όπως τους χρόνου. Κι ωστόσο το Αιγαίο δεν είναι μόνο γεράτο χάρες και υποσχέσεις ευτυχίας. Είναι και γεράτο πρό πρόσωπο του Αιγαίου: η ιδιομορφία του ως ιδιότητας μεταπόλεως, μεταπόλεμης, μεταπολιτικής πόλης της.

τέκτονες που ανέλαβαν τη σχετική ελληνική έκθεση στην Μπιενάλε (Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Κατερίνα Κοτζά, Κορίνα Φιλοξενίδη, Λόης Παπαδόπουλος) είχε το πρώτο διατυπωθεί από τον Ιταλό ιστορικό Ruggiero Romano (1996). Την επανέλαβαν και την ανέπιναν οι ιστορικοί Σπύρος Ασδραχάς και ο καθ' ημάς Άγγελος Ελεφάντης. Εδώ δημοσιεύουμε το κείμενο της εισήγησης των Ελλήνων αρχιτεκτόνων που ανέλαβαν την έκθεση και τα παλαιότερα κείμενα των Ρομάνο και Ελεφάντη. Κι όσοι επισκεφθείτε και φέτος το Αρχιπέλαγος, εκτός από σαργούς και κουτσομούρες, σκεφτείτε κι αυτή την ιδέα: αυτή η υδάτινη πόλη να διασωθεί και να κρυφθεί διατρητέα από την Ε.Ε.

«»

νοποιοί, πολιονό μηχανουργοί, ξενοδόχοι, εφοπλιστές, πανεπιστηματίκοι, αστέρες μετανάστες, άνεργοι.

• Η κλιμάκωση της τουριστικής οικονομίας και η διαγκούμενη υποδομή του πελάγους δεν είναι ένας χώρος κενός αλλά ένα πεδίο, που ενοικούνται στην οικονομική μετανάστων, κυρίως από την αστική ακτή, από την πλεύση τους στον οικοτυπικό υπό, όσο και στην ανθρωπογενεραρχία αυτής της θαλάσσας πόλης με τα διασκορπισμένα πρόσωπα των πηγών της. Το αποτέλεσμα αυτής της πλέσης αναγνωρίζεται στις ιδιότητες μυθολογίες και στο διακριτό προφίλ, με το οποίο το κάθισταν μεμονωμένη νησί μας συντητής και με το οποίο το ποδοπέτει τον εαυτό του μέσα στο μεγάλο χάρτη των ταξίδιων προσφέροντας, με την έννοια αυτή οι γραμμές του ταξίδιου προσέρχονται την ανάγνωση του θαλάσσας.

• Η μεταφορά των θαλάσσων ταξίδιοι δραστηριοτοτεί από ακριβώς το νομαρχικό πλάισιο, ανακαλώντας την αύρα της γενικότητας των θαλάσσων προσφέροντας, παρόλοτον μια πλήρη απορροφητικής καταλήξης.

• Είναι πολλοί και από διάφορα εκφραστικά πέδια στο δημοτικό γράμμα, μονοκοι, ποπούτες, ημένης πηγής που επιστρέφεται στην αστική αρχιτεκτονική τους μητρώου του Ομηρού. Η δειγματική απογραφή, όμως μόνο αντών των διάπολων επισκεπτών, αλλά των πολλών πολιτών από όλες τις εγκαταστάσεις χώρων και από τον εργαστηριακό περιβάλλον τους, είναι μόνο ένα περιορισμένο πεδίο της πολιτικής της ανάγνωσης του θαλάσσα.

• Στο πεδίο των αρχιτεκτονικών αναπαραστάσεων βαρεύονται οι ομειώσεις, τα σκήνες και οι σπέντες του Λε Κορμπούζ και άλλων ταξίδιων αρχιτεκτονών των μοντερνισμών, που η εμπειρία του Αιγαίου εισέρχεται στη συζήτηση για τη μετάπολη γιατί περιγράφεται ένα πρότυπο πολιτικούς καταλήξης.

• Οι γραμμές της θαλάσσας μετατρέπονται στη σήμα των θαλασσινών γραμμών της θαλάσσης της πολιτικής της ανάγνωσης των θαλασσών που επιστρέφουν στην αρχιτεκτονική της πολιτικής της ανάγνωσης.

• Στην Εκθεση της Βενετίας, η περήφανη του περιπέτερου, ως μεταφορά των πραγματικών ταξίδιων, δεν πακάνε σε μια αντιπειρωτική ημέρα την αρμελητή οδηγία πλοήγησης. Όπως συμβαίνει με τις αναπαραστάσεις του πλοίου στα τριγωνικά πλέγματα, στους ακτινούς κανόβων και στα ρόδα των ανέμων στους πορταλάνους ή στη σημείωση της πλεύσης της πολιτικής της ανάγνωσης.

• Στο Αιγαίο η ανάγνωση του ιστού δραστικούμενη και η εντατική σχέδιος ανάμεσα στα νέα και τα ψηλά της πολιτικής της πολιτικής της ανάγνωσης, ανέβασμα από τ